

Saneringen efter BT Kemi är färdigställd och godkänd av Länsstyrelsen i Skåne län. Det som nu kvarstår är hanteringen av de dioxiner som bildades som nedbrytningsprodukt under termisk behandling där måltemperatur inte uppnåddes.

Saneringen efter BT Kemi är godkänd

Braån är skyddad, föroreningarna i marken har minskats med över 80 procent och de halter av BT Kemi-förorening som har lämnats kvar innebär ingen risk för vare sig hälsa eller miljö.

Länsstyrelsen i Skåne län har med det godkända saneringen efter BT Kemi i Teckomatorp avseende fenoxisyror, klorfenoler och klorkresoler.

Saneringen av det södra BT Kemi-området i Teckomatorp inleddes i juni 2020 och avslutades genom hävning den 26 juli 2022. Området hade då efterbehandlats genom en kombination av schaktsanering och termisk behandling in situ.

Resultatet efter saneringen har löpande redovisats för Länsstyrelsen i Skåne län, som är tillsynsmyndighet för sane-

eringsarbetet. I maj 2022 lämnade myndigheten en preliminär bedömning att saneringsmålen för de så kallade BT Kemi-föroreningarna fenoxisyror, klorfenoler och klorkresoler hade uppnåtts. Projektet BT Kemi Efterbehandling har därefter sammanställt en slutrapport för efterbehandlingsarbetet på det södra området.

Länsstyrelsen i Skåne län meddelade i slutet av 2023 sitt beslut att godkänna saneringen av fenoxisyror, klorfenoler och klorkresoler på södra delen av BT Kemis verksamhetsområde.

I sitt beslut gör länsstyrelsen bland annat bedömningen att målet om ett begränsat halttillskott till Braån är uppfyllt, att de platsspecifika mätbara åtgärdsmålen i jord uppnåtts, att de halter av BT Kemi-föro-

rening som lämnats kvar inte innebär någon risk för hälsa eller miljö samt att målet att minska mängden förorening inom norra och södra området med totalt 80 procent har uppnåtts.

Länsstyrelsen konstaterar också att pumpningen av dräneringsvatten till Landskrona har avslutats - vilket var ett övergripande mål, samt att projektet under saneringsarbetet utöver schaktsanering och termisk behandling bland annat har hanterat tunnor med förorenat material från sorteringshallen, åtgärdat en kreosotförorening i en kulvert och förorenat vatten i en annan.

Svalövs kommun är sedan år 2002 huvudman för saneringsprojektet och Naturvårdsverket

är dess finansiär. Arbetet med att utreda, förbereda och sanera den södra delen av BT Kemi-området har kostat strax över 220 miljoner kronor.

Det norra BT Kemi-området i Teckomatorp sanerades under åren 2007-2009. Denna sanering godkändes av Länsstyrelsen i Skåne län år 2011. Kostnaden för denna del var strax över 200 miljoner kronor.

Att det södra området nu godkänts innebär att saneringen efter BT Kemi är färdigställd.

Det som kvarstår att hantera är den dioxinförorening, som bildades som nedbrytningsprodukt under termisk behandling där måltemperatur inte uppnåddes.

Läs mer om arbetet med denna kvarlämnade förorening i artikeln på sidan fyra.

Blomsterängen såddes in redan under våren 2022 och har nu fått sällskap av salix som planterats som en ridå längs med järnvägen. Salixplantorna är det första komplementet till ängsblommorna men växtligheten på området ska så småningom utökas med ytterligare buskar och mindre trädgångar.

Salix först ut att komplettera ängen

Pollinerarängen har redan bjudit på blomsterprakt under två sommarsäsonger och med det gett gott om mat till bin och fjärilar.

Nu har nästa steg tagits för att förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfalden i Teckomatorp när salix för ett par veckor sedan planterades som en ridå ut med järnvägen.

Längs med de grusade promenadgångarna på det södra BT Kemi-området är gräset och de nyvakna bladverken till kommande ängsblommor redan frodigt gröna.

Till sommaren kommer mattan att blomma i alla färger genom blåklint, klätt, cikoria, kärringtand, vallmo och en lång rad andra ängsblommor. Det har den gjort redan under två växtsäsonger - och i år får blomsterängen dessutom sällskap av nya inslag för att gynna den biologiska mångfalden.

För ett par veckor sedan planterades nämligen salix som en ridå ut med järnvägen.

Salixplantorna, som redan har börjat slå ut, är en av flera arter av buskar och träd som har valts ut för att gynna bin,

SVALÖVS KOMMUN
PLATS FÖR LIV

Pollinera mera

sand, insekshotell och blommande växter

Här hjälper vi pollinatorerna genom att så och plantera olika nektar- och pollenrika växter och anlägg sandblödder. Buskar och träd fungerar både som vindskydd och källa till mat. I sanden kan bina gräva sina bon. Av de 280 svenska blarterna bygger nästan hälften sina bon i sandig mark.

Bi är bäst
Det är många olika insekter som hjälper till med pollinering av växter - all från blomflugor och skabbagor till floran och bin. Oavsett vad de bina. Pollineringen består på olika sätt beroende på vilken typ av blomma de bina på.

Från vårens sälj till höstens fjäder
Växter är med oss sedan vi är små barn och växer och pollinerar växter nära oss. Floran är de mestadels bina som pollinerar våra bon. Det är också bina som pollinerar våra bon. Det är också bina som pollinerar våra bon. Det är också bina som pollinerar våra bon.

De olika artgrupperna
Det är många olika arter av bina som pollinerar våra bon. Det är också bina som pollinerar våra bon. Det är också bina som pollinerar våra bon.

Bi i sand och i döda växter
Bina bygger sina bon i sand eller i döda växter. De bygger sina bon i sand eller i döda växter. De bygger sina bon i sand eller i döda växter.

Bon i sand och i döda växter
Bina bygger sina bon i sand eller i döda växter. De bygger sina bon i sand eller i döda växter. De bygger sina bon i sand eller i döda växter.

Blåklint, klätt och cikoria
Blåklint, klätt och cikoria är tre av de viktigaste växterna för bina. De bygger sina bon i sand eller i döda växter.

Blåklint, klätt och cikoria
Blåklint, klätt och cikoria är tre av de viktigaste växterna för bina. De bygger sina bon i sand eller i döda växter.

Bokstämhet och matris

Genom att plantera olika nektarrika växter ska det färdigsanerade BT Kemi-området ge mat åt de viktiga pollinerna.

fjärilar och andra insekter.

Tanken är att komplettera med ytterligare buskar och mindre trädgångar av bland annat bok, lönn, ek, fågelbär, vildpäron, hassel och sälj. Arter som redan finns naturligt i omgivningarna och som hjälper bin, fjärilar och andra insekter genom en lång blomningssäsong. Dessutom ger de skydd och boplatser åt en lång rad småfåglar.

När även den sista delen av det södra området står färdig-

ställt ska sandblödder för vildbin och små upplag av död ved anläggas och erbjuda boplatser för olika typer av insekter.

Dessutom ska det placeras ut ett par bänkar för att låta Teckomatorpsbor på promenad sitta ner en stund i det lite vildare södra rekreationsområdet.

För att ängen på det södra området ska fortsätta blomma måste den skötas efter konstens alla regler. En gång om

året - på sensommaren - ska ängen slå. Därefter får växtmaterialet ligga kvar på marken under en tid för att hinna fröa av sig och därefter samlas växtdelarna upp. På det här viset ser man till att även nästa säsong ger en blomstrand äng.

Projektets val att återställa den södra delen av BT Kemi-området till ett rekreationsområde med en blomsteräng som bas är en medveten satsning på den biologiska mångfalden.

Genom att på det här viset hjälpa de viktiga pollinerna och skapa en plats där både fjärilar, bin, insekter, småfåglar och andra smådjur kan trivas förvandlas platsen för en miljökandal till platsen för en miljörensning. Och i sin tur till en plats att upptäcka den nära naturen för Teckomatorpsbor och andra.

Den slutliga utformningen och användning av det södra BT Kemi-området kommer att beslutas senare av de förtroendevalda i kommunen när området i sin helhet är färdigsanerat och överlämnat.

Ny provtagning av kvarlämnad dioxin

Ny provtagning bekräftar att de höga halterna av dioxin är begränsade till en mindre del av det termiskt behandlade området.

Under våren ska dessa resultat och resten av utredningsarbetet mynna ut i förslag på metod för att hantera de kvarlämnade dioxinerna.

Det var när måltemperaturen om 300 grader inte uppnåddes i hela det termiska behandlingsområdet som de så kallade BT Kemi-föroreningarna (fenoxisyror, klorfenoler och klorkresoler) bildade nedbrytningsprodukter i form av dioxin. Vid provtagning i samband med saneringen konstaterades höga halter av dioxin i en mindre del av det termiska området.

När entreprenören som ansvarat för saneringen meddelade att man inte hade för avsikt att hantera uppkommen dioxinförorening hävdes kontraktet.

Under år 2023 har projektet utrett hur denna förorening ska hanteras.

Som en del av utredningsarbetet genomfördes i senhöstas en ny provtagning på området.

Ny provtagning i det termiskt behandlade området visar att bara en mindre del av massorna är förorenade med höga halter av dioxin. Under våren ska utredningsarbetet mynna ut i förslag på metoder för att hantera dem.

Genom den bekräftades att de höga dioxinhalterna är begränsade till en mindre del av det termiskt behandlade området. Föroreningen finns främst i den sydöstra delen av det termiska behandlingsområdet och i jordlagret på 3-5 meters djup. Liksom tidigare är det termiska området inneslutet med en nio meter djup stålbarriär under marken - en spont - och övertäckt med en

halv meter betong.

Den riskbedömning som gjorts visar att risken för spridning är mycket låg då dioxiner binder hårt till jordpartiklar. Detta bekräftas av att de analyser av grundvattnen som tagits både innanför och utanför sponten inte ger utslag för dioxiner.

Utredningsarbetet går nu vidare och kommer under

våren att mynna ut i förslag på metoder för att hantera de höga dioxinhalterna.

Arbetsgången därefter är att ansöka om statliga bidragsmedel från Naturvårdsverket för åtgärd, att handla upp arbetet, utföra det och därefter avsluta projektet BT Kemi Efterbehandling.

Bedömningen är att detta kommer att ta ytterligare ett par år i anspråk.

Vad är dioxiner?

Dioxiner är samlingsnamnet för polyklorerade dibensodioxiner (PCDD) och polyklorerade dibensofuraner (PCDF). De är långlivade föreningar som har en halveringstid på upp till 1 000 år.

De bildas vid ofullständig förbränning av organiskt material tillsammans med klorhaltiga ämnen.

Dioxiner har mycket låg vattenlöslighet men kan lösas i oljor och fetter. Vid konsumtion av dioxiner ansamlas de i fettvävnader vilket gör att de ackumuleras i näringskedjan. Den största exponeringskällan för människor är därför fettrik animalisk mat från miljöer med höga halter dioxiner, exempelvis fisk från Östersjön.

Dioxiner är giftiga för människan och en hög exponering misstänks påverka immunför-

svaret, utvecklingen av nervsystemet, reproduktionsförmågan, hormonsystemet och orsaka cancer.

Vilken risk innebär dioxiner i Teckomatorp?

Dioxiner har en mycket låg löslighet i vatten och binder hårt till organiskt kol i marken. Detta gör att det tar mycket lång tid för dioxiner att röra sig genom marken till exempelvis grundvattnet och Braån. De beräkningar som genomförts visar att även med mycket pessimistiska antaganden skulle ett utläckage av dioxiner till Braån kunna uppkomma först efter mycket lång tid, 500 till 5 000 år. En så lång tidsperiod skulle innebära att också en extremt långsam nedbrytning skulle ha stor effekt.

Beräkningar visar att nivåerna av dioxiner - genom långsam spridning i kombination

med nedbrytning - hamnar under gällande riktvärden när de väl når Braån eller grundvattnet.

För människor är den största exponeringsrisken "direktintag av förorenad jord", alltså att den förorenade jorden äts. De höga halter som finns i jorden skulle då kunna utgöra en risk för människor. Med nuvarande placering, där de högsta halterna ligger på tre till fem meters djup samt inneslutet av både stålspont och en halv meter betong, är det dock osannolikt att någon skulle komma i kontakt med den förorenade jorden.

Är det farligt att vistas på området?

Nej, det är inte farligt. De högsta halterna av dioxiner finns på tre till fem meters djup, under betong och inneslutet av stålspont.

Har du frågor?

Hör av dig till projektledningen: helena.k.svensson@svalov.se